

Posúdenie vedeckej činnosti prof. Györgya Domokosa

Vedecká činnosť prof. Györgya Domokosa (= GyD / K[andidáta]) zahŕňa viacero oblastí. Formoval sa predovšetkým ako historický lingvista a dialektológ - všetky vedecké diela od diplomovej práce (1988), neskôr doktorát, cez dizertačnú prácu, s ktorou obhájil titul PhD (2001) a napokon i habilitačnú prácu (2009) venoval milánskemu dialektu a antickému jazyku *volgare*, pričom sa orientoval na tvorbu Bonvesina da la Riva. GyD sa však zaoberal aj literatúrou a historicko-kultúrnymi vzťahmi medzi Talianskom a Maďarskom; je tiež autorom viacerých diel o didaktike talianskeho jazyka. Táto mnohostrannosť vo vedeckom bádání ho ako osobnosť predurčuje na výborného kandidáta do vedenia katedry didaktiky talianskeho jazyka.

Ďalšia charakteristická vlastnosť GyD je jeho otvorenosť pre nové. Pri riešení problémov dialektológie a diachrónnej lingvistiky, ako revíru tradičnej jazykovedy, tento kandidát už od začiatku využíval metódy generatívnej lingvistiky, čím sa zaradil do inovatívnejšieho prúdu, omnoho bohatšieho na výsledky než mohla ponúknuť v tých rokoch talianska lingvistika. Práca na Bonvesinových dielach a neskôr na textoch Danteho kódexu, uchovávaných v Budapešti, poslúžili GyD ako vynikajúce cvičisko, ktoré mu umožnilo osvojiť si súčasne metódy tradičnej a modernej lingvistiky a zároveň pripraviť pôdu na filologickú činnosť zameranú na texty z obdobia po stredoveku, ktorá sa v posledných rokoch v rámci jeho vedeckej činnosti stala ústrednou.

Práca na Bonvesinových textoch sa okrem iného zaradila do vedeckého prúdu, ktorý zamestnával a naďalej zamestnáva pomerne veľký počet vedcov nielen v Taliansku a ktorej cieľom je poskytnúť podrobný opis gramatiky antických talianskych jazykov *volgare* vo všetkých ich varietách – čím vrháme svetlo na tretiu poprednú vlastnosť vedeckej osobnosti tohto kandidáta: a teda na jeho plnohodnotné zaradenie do medzinárodného vedeckého prostredia, o čom svedčia nielen jeho početné publikácie ale aj účasť na mnohých vedeckých projektoch na európskej úrovni.

K najdôležitejším výskumným projektom pod vedením GyD patria projekty s názvom *Vestigia* (k druhému z nich sa od roku 2019 radí aj paralelný projekt VEGA 1/0563/19 *Neznáme pramene k dejinám Slovenska v talianskych archívoch [14.-16. storočie]*), ktorých cieľom je katalogizovať a sčasti publikovať dokumenty o histórii Maďarska uchované v talianskych knižniciach: tento výskum neposkytuje len dôležité

informácie k dejinám Maďarska, ale je aj významným prínosom pre italianistiku, pretože umožňuje určiť prítomnosť osobností talianskej politiky a umenia v Maďarsku a ich pôsobenie v dejinách Maďarska i v okolitých štátoch v kľúčovom období konštituovania národov.

Dva kolektívne zväzky, ktoré doposiaľ v rámci tohto rozsiahleho projektu (*Vestigia* [2015] a *Vestigia II* [2018]) vznikli a obsahujú väčšinou príspevky odprezentované na dvoch medzinárodných kongresoch, poskytujú obraz o rozsahu uskutočnených výskumov. GyD sa v nich zaoberal témami, ktoré sa pohybujú od vlastných archívnych výskumov v registroch a klasifikácie dokumentov po historický výskum týkajúci sa interpretácie dokumentov a výskum jazykovedný zameraný na vlastnosti jazyka použitého v textoch, pričom kandidát neopomenul ani štúdium ikonografických a kartografických zdrojov.

V publikácii *Vestigia* sa podpísal pod príspevok (ss. 185-96), ktorý anticipuje niektoré z výsledkov zaradených do úvodu publikácie o panovníkovi Herkulovi Piovi (vid'. nižšie). GyD v zborníku *Vestigia II* spolu s K. Schrödl-Libárdim (ss. 93-128) publikoval 14 listov (ss. 105-28) ktoré v mene neprítomného arcibiskupa Maďarska Ippolita d'Este písal panovník Esztergomu Donato Aretino, ktorý sa neskôr stal jeho splnomocnencom pri odovzdaní prelatúry z Esztergomu do Egeru; v úvodoch k listom predstavuje postavy a udalosti, ktorých sa texty dotýkajú – práve pre toto dielo sú platné naše nižšie uvedené postrehy v súvislosti s knihou o Herkulovi Piovi.

Ďalším výstupom tohto projektu je kandidátovo dielo s názvom *A jámbor Herkules* ('Il pio Ercole'/'Zbožný Herkules', 2019), v ktorom je zverejnených 24 listov talianskeho diplomata Herkula Pia počas dvoch rokov jeho pôsobenia na mieste guvernátora Egera v mene nesídelného biskupa Ippolita d'Este, ktorý bol zároveň adresátom týchto úradných listov. Za žartovným názvom sa ukrýva dielo výrazne vedeckého charakteru. Listy tvoria dôležitý dokument pre dejiny Maďarska, jednak z hľadiska historicko-diplomatického, ako aj z hľadiska dejín miestnych zvykov. Toto vydanie (ss. 56-210 – vrátane listu kardinála Ippolita, ktorý misiu guvernátora ukončí) obsahuje dlhý úvod (ss. 9-53), v ktorom sa predstavujú hlavné postavy a udalosti spomínané v textoch a v ktorých sa zdôrazňuje ich význam pre pochopenie dejinného obdobia. Listy sú často sotva zrozumiteľné, ale úryvky, ktoré GyD preložil na ilustráciu rozličných otázok nastolených v úvode, dokazujú ohromné interpretačné majstrovstvo zostavovateľa. Kritériá použité v týchto edíciách sú uvedené v krátkosti na stranách 55-56 a zodpovedajú platným štandardom pre publikovanie dokumentov

historického významu. Dielo dopĺňa bibliografia (ss. 211-16), register adaptácií maďarských slov, ktoré sa objavujú v talianskom texte (ss. 217-19) a index vlastných mien osôb (ss. 221-27) a miest (ss. 228-30), ktoré sa v listoch objavujú a opakujú.

Z obdobia pred výskumnými projektmi *Vestigia* pochádza článok z roku 2000, ktorého spoluautorom je A. Koltai a v ktorom je zverejnený šťastne nájdený dokument o existencii Rádu zbožných škôl v Podolínci. Ani v tomto prípade nechýba vyčerpávajúci historický úvod.

Napriek tomu, že vedecká činnosť kandidáta sa v posledných rokoch orientovala predovšetkým na publikovanie a interpretáciu dokumentov historického významu (táto tendencia sa odráža aj v tom, že štyri z piatich prezentovaných publikácií GyD ako navýznamnejších výstupov jeho aktuálneho výskumu sa venujú tejto vednej oblasti), lingvistiku z oblasti svojich záujmov nevynechal ani v posledných rokoch. Článok z roku 2016 sa venuje konfrontácii medzi vlastnosťami talianskeho slovesného systému (v širšom kontexte románovej tvorby) a maďarského slovesného systému, pričom témou je kontrastívna synchronna lingvistika a zároveň didaktika talianskeho jazyka ako L2. Toto dielo sa zameriava na niektoré aspekty klasifikácie slovies ako predikátov a na konštrukty, ktoré modifikujú ich slovesnú valenciu, pričom poukazuje na viaceré perspektívy, kde sa rovnaké fenomény prezentujú v rôznych učebniciach románskych jazykov, ktoré boli vydané v Maďarsku, ako aj na viaceré slabiny tradičného prístupu ku gramatickým fenoménom. V článku sa tak spája kandidátov záujem o teoretickú aj aplikovanú lingvistiku.

Ako je zrejmé z CV kandidáta, GyD venoval značnú časť svojej činnosti vyučovaniu talianskeho jazyka. To mu umožnilo stať sa nielen vynikajúcim učiteľom (ktorého študenti zbožňujú), ale aj vytvoriť si, predovšetkým skúsenosťou, metódu zefektívnenia didaktiky prostredníctvom integrácie vyučovania taliančiny a kultúry cez aktívne zapojenie študentov do výskumných projektov, v ktorých sa študujú pôvodné dokumenty: takýmto spôsobom študenti asimilujú prostredníctvom práce z prvej ruky jazykovedné a kultúrne poznatky a zároveň si osvojujú filologicko-vedeckú metodológiu – tak sa poznanie tvorí postupne u študenta samotného a nepredkladá sa mu na základe vopred vytvorených syntéz.

Ako sme uviedli už v úvode, vedecká mnohostrannosť robí z osobnosti Györgya Domokosa vynikajúceho kandidáta na vedenie katedry didaktiky talianskeho jazyka: jeho jazykovedné vzdelanie mu poskytuje teoretické základy pre prácu venovanú talianskemu jazyku, jeho štruktúram a metódam jeho vyučovania; jeho kompetencie v

oblasti filológie, literatúry a histórie mu vytvárajú zázemie, na ktorom môže postaviť vyučovanie, kde je jazyk predovšetkým prostriedkom na preniknutie do kultúry iného národa.

Vo svetle a na základe vyššie uvedeného: odporúčam, aby doc. Györgyovi Domokosovi, PhD., po úspešnom vymenúvacom konaní a splnení všetkých vysokoškolskou legislatívou predpísaných podmienok bol udelený titul profesor vo vednom odbore Učiteľstvo a pedagogické vedy, špecializácia Odborová didaktika.

Budapešť, 8. január 2020

prof. Giampaolo Salvi
Univerzita Eötvös Loránd, Budapešť